

ДУАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Руслан Савчук,
заступник начальника відділу автоматизації
і електронних технологій ПрАТ ЖЗОК,
<https://orcid.org/0009-0009-8363-1222>

Анотація. Обґрунтовано важливість дуальної освіти та відповідність основним цілям Стратегії сталого розвитку суспільства та повоєнного відновлення України.

Ключові слова: дуальна освіта, Стратегія сталого розвитку, цілі Стратегії сталого розвитку.

DUAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE STRATEGY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SOCIETY

Ruslan Savchuk,
deputy head of the automation department
and electronic technologies PrAT ZHZOK,

Abstract. The importance of dual education and compliance with the main goals of the Strategy for sustainable development of society and post-war reconstruction of Ukraine are substantiated

Keywords: dual education, Sustainable Development Strategy, goals of sustainable development strategies.

Війна проти України виявила найбільші проблеми вітчизняної економіки, що є значним гальмівним фактором розвитку й реалізації в країні Стратегії сталого (збалансованого) розвитку. У першу чергу, це пов'язано з домінуванням упродовж багатьох десятиліть ресурсо- та енергоємних галузей і технологій, сировинного спрямування експорту, негармонійного розподілу виробництва (концентрації їх у промислових регіонах), відставанням освіти від розвитку технологій і потреб ринку праці тощо.

Це, з одного боку, актуалізує потребу вдосконалення підготовки фахівців для повоєнного відновлення України та забезпечення її подальшого сталого розвитку, а з іншого, спрямовує увагу дослідників на вивчення досвіду, можливостей і подальших перспектив розвитку в Україні дуальної форми здобуття всіх рівнів освіти. Ця форма довела свою ефективність у багатьох країнах Європейського Союзу, демонструючи успішну підготовку фахівців із урахуванням світових соціально-економічних трендів, національних інтересів відповідної країни, потреб національних і регіональних ринків праці.

Варто зазначити, що жодна форма освіти так не наближена до вимог Стратегії сталого розвитку суспільства і потреб повоєнного відновлення економіки України, як дуальна.

Перш за все, дуальна форма освіти досі становить для науково-педагогічної громадськості та інших стейкхолдерів різних рівнів вітчизняної освіти – елемент нової світоглядної парадигми, яка у час воєнної агресії

продовжує трансформуватися. *Вектор розвитку* орієнтує вітчизняних науковців і педагогів на вивчення європейського досвіду впровадження дуальної освіти. *Вектор безпеки* спрямовує вітчизняну систему освіти і науки на імплементацію цього досвіду для захисту національних інтересів України (наприклад, для розвитку стратегічно важливих для відновлення України напрямів і професій). *Вектор відповідальності* засвідчує прихильність повоєнної освітньої парадигми до посилення відповідальності роботодавців за якість підготовки фахівців, зміцнення їх впливу на зміст освітніх програм.

Дуальна освіта відповідає керівним принципам стратегії. У контексті принципів захисту прав людини та верховенства права дуальна освіта обстоює захист прав здобувачів освіти шляхом укладання тристоронніх договорів між ними, закладами освіти й роботодавцями. Відповідно до принципів участі громадськості, представників бізнесу і соціальних партнерів у сталому розвитку суспільства, дуальна освіта потребує розвинених механізмів державно-приватного партнерства. Принцип інтеграції політики та управління в дуальній освіті реалізується через важливість розроблення нормативно-правової бази для упровадження повноцінної дуальної освіти навзаєм використання лише її елементів. Принцип солідарності всередині поколінь і між поколіннями – реалізується через унікальні можливості дуальної освіти для формування взаємоповажних стосунків між усіма суб'єктами освітнього процесу. Принципи запобігання та плати за забруднення – включені в саму сутність дуальної освіти, що об'єднує інтереси людини, суспільства, держави, виступаючи гарантом захисту довкілля і здоров'я людини на стадії підготовки фахівця до професійної діяльності.

Дуальна освіта є важливим інструментом реалізації багатьох всіх Цілей сталого розвитку. Дуальна освіта дає змогу не лише здобути якісну освіту, але й гарантовану роботу, що сприяє реалізації Цілі 1 «Подолання бідності». Освіта, здобута за дуальною формою навчання, більше орієнтована на виробництво, краще враховує особливості регіональних ринків праці, швидше модернізується, а, відтак, є більш якісною, сприяючи реалізації Цілі 4 «Якісна освіта». Дуальна освіта дає змогу сформувати актуальні навички, швидше адаптуватися до професії, краще збудувати власну кар'єрну траєкторію і досягти професійного успіху, що допомагає наблизити реалізацію Цілі 8 «Гідна праця та економічне зростання». Дуальна форма здобуття освіти, з притаманним їй високим рівнем участі роботодавців у процесі підготовки фахівця, фінансово захищає здобувача освіти та його родину, дає змогу талановитій молоді зручно вибудувати індивідуальну освітню траєкторію і таким чином сприяє досягненню цілі 10 «Скорочення нерівності». Впровадження повноцінної дуальної освіти здатне посилити кожного її суб'єкта (заклад освіти підвищує науковість змісту, роботодавець гарантує актуальні професійні навички, здобувач відчуває двосторонню опіку процесу свого професійного зростання, громадянське суспільство отримує вмотивованих ефективних професіоналів), що в цілому забезпечуватиме наближення Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути». Відносини

між суб'єктами освітнього процесу, залученими до організації навчання за дуальною формою здобуття освіти, характеризуються високим рівнем партнерської співучасті і відповідальності, що наближає реалізацію Цілі 17 «Партнерство заради сталого розвитку».

Повоєнне відновлення України потребуватиме перегляду пріоритетних напрямів підготовки фахівців і переліку стратегічно важливих професій, створення відповідних професійних та освітніх стандартів, більш активного залучення до цієї діяльності роботодавців і представників громадянського суспільства, впровадження більш ефективних моделей державно-приватного партнерства. У цілому це має посилити вмотивованість підприємств та організацій щодо їх участі у підготовці майбутніх фахівців та впровадження повноцінної дуальної освіти.

Список використаних джерел

Абашкіна, Н.В. (1998). *Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині*: монографія. Київ : Вища школа.

Міністерство освіти і науки (2023). Дуальна освіта. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/derzhavno-privatne-partnerstvo-ta-dualna-osvita/dualna-osvita>

Каценко, В. (2023). Навчитися працювати: 10 питань про дуальну освіту. *Укрінформ*.

Баклашко, В., Гришко, Н., & Ткачук, Н. (2022). Дуальна освіта: сучасні тенденції розвитку в Україні. In І. Серова., & Л. Талюта (ред.), *Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми третього року запровадження пілотного проекту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2022 р.* (с.4-6). Київ: Науково-методичний центр ВФПО. <https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/12/zbirnyk.pdf>

Мілютіна, О., Чайка, О. (2022). Дуальна освіта: західноєвропейський підхід. In І. Серова., & Л. Талюта (ред.), *Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми третього року запровадження пілотного проекту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2022 р.* (с.116-119). Київ: Науково-методичний центр ВФПО. <https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/12/zbirnyk.pdf>

Коркуна, О.І., Коркуна, І.І., & Цільник, О.Я. (2018). Сучасні процеси розвитку дуальної освіти: запорука стабільності кадрового потенціалу. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*, 4(132), 90-94.

Герлянд, Т., Кулалаєва, Н., Романова, Г., Шимановський, М., & Дрозіч, І. (2019). Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Житомир: